

13.12.2019

«Сьогодні наше спільне завдання – змусити владу провести перепис». Інтерв'ю з Еллою Лібановою

12 грудня 2019 року на сайті новинного інтернет-порталу «Цензор.НЕТ» було опубліковано інтерв'ю директора Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України академіка Елли Лібанової щодо запланованого перепису населення в Україні ([Національна академія наук України](#)).

Україна готується до перепису населення. Зазвичай їх проводять щодесять років, однак в Україні останній був 18 років тому. Новий перепис анонсовано на грудень 2020 року. Міністр Кабінету міністрів Дмитро Дубілет заявив, що його проведуть в електронній формі за допомогою держреєстрів, а традиційну методику назвав застарілою. Водночас демографи та соціологи б'ють на сполох, зазначаючи, що методика Дубілета допоможе тільки приблизно з'ясувати загальну кількість населення, однак не покаже навіть розподілу за статтю. Нещодавній коментар академіка Елли Лібанової ще більше пожвавив дискусію. Вона сказала, що мала «стан, близький до істерики», коли почула про плани Дубілета. У інтерв'ю Елла Лібанова розказала, чи була реакція уряду після її емоційного пасажу та чому вона не сприймає ідею Дубілета.

Експерт коментує наявну ситуацію наступним чином: «Дмитро Дубілет думає суто про перерахунок людей, з диференціацією за територією і за статеві-віковим складом. Але, на моє переконання, не можна керувати країною, не знаючи, хто тут живе. Питання ж не лише в тому "скільки", а питання в тому "хто". Так, розрахунки згаданої робочої групи дадуть змогу оцінити (з певними припущеннями) загальну чисельність населення по Україні загалом і по регіонах. Я не зовсім розумію, як це рахуватимуть по сільській місцевості. На відміну від пана Дубілета, я знаю, що є багато сіл, які не покриті мобільним оператором. Він в це не вірить і говорить, що накрита вся територія».

Елла Лібанова також пояснила як у переписі мають фіксуватися фактичне і номінальне проживання в Україні: «За результатами перепису окремо визначається постійне й наявне населення. Коли переписувачі – я сподіваюся, – заходитимуть до житла під час проведення перепису чи людина сама заповнюватиме переписний лист, то необхідно буде відповісти на два запитання. По-перше: хто тут живе постійно. По-друге, хто тут був на критичний момент перепису. Критичний момент – це, припустімо, північ з 5 на 6 грудня. Тимчасово перебувати в кожному житлі може більше людей, ніж живе постійно, а може менше. І відповідно до цього визначатиметься постійне й наявне населення. Для планування руху транспорту нам потрібно знати про наявне населення. А якщо йдеться про будівництво шкіл – то про постійне».

Учена підсумувала: «Існують проблеми, пов'язані із неможливістю коректного врахування структури генеральної сукупності (всього населення України та населення окремих регіонів, іноді цільових груп населення).

Тобто потрібно не просто опитати 10 % чисельності населення, а 10 % 80-річних, 60-річних, 35-річних і т. д., 10 % жінок і чоловіків. Тобто вибірка має відтворити генеральну сукупність. А що ми можемо відтворювати, якщо ми цієї генеральної сукупності не знаємо? Відповідно перепис створить фундамент для проведення репрезентативних соціологічних опитувань з невеликими похибками».

[Ознайомитися із повним текстом інтерв'ю](#)